



---

## Συνέντευξη του Σωτήρη Ρούσσου με θέμα «Η Τουρκία και η συριακή κρίση»

---

\*Η συνέντευξη πραγματοποιήθηκε από τον **Νίκο Κυριακίδη**  
και δημοσιεύτηκε στην *Αυγή της Κυριακής* στις 14/10/2012

**Οι σχέσεις Τουρκίας-Συρίας έχουν περάσει από διάφορες φάσεις. Αλήθεια, ποιο είναι το υπόβαθρο αυτών των σχέσεων;**

Η Τουρκία αντιμετωπίζει τη Συρία ως "επιτηρούμενο" κράτος. Τα κύρια ζητήματα αντιπαράθεσης είναι το Κουρδικό και η διαχείριση των υδάτινων πόρων. Η Συρία δέχεται τα ύδατα του Ευφράτη από την Τουρκία, επομένως όλες οι τουρκικές "παρεμβάσεις" στη ροή των υδάτων (φράγματα κ.λπ.) έχουν άμεσο αντίκτυπο στους υδάτινους πόρους της Συρίας, ιδιαίτερα σε περιοχές πολύ σημαντικές για το καθεστώς, όπως οι πεδιάδες του Βορρά γύρω από το Χαλέπι που κατοικούνται κυρίως από σουνίτες. Η Δαμασκόσ απ' την πλευρά της, μέχρι και τη σύλληψη του Οτσαλάν, χρησιμοποιούσε ως μέσο πίεσης της Άγκυρας τους Κούρδους του ΡΚΚ που έβρισκαν καταφύγιο στο έδαφός της ή στην κοιλάδα Μπεκαά του Λιβάνου. Υπάρχει επίσης μια εδαφική διένεξη στην περιοχή της Αλεξανδρέτας, στα μεσογειακά παράλια της Συρίας, μια περιοχή που οι Γάλλοι παραχώρησαν το 1939 στους Τούρκους. Ωστόσο, μετά τη δεκαετία του '90 η διένεξη αυτή απόησε.

**Υπάρχει δηλαδή συγκρουσιακό υπόβαθρο, μια σχέση αμοιβαίας εχθρότητας;**

Δεν είναι πάντα συγκρουσιακή η σχέση. Τουρκία και Συρία έχουν αναπτύξει ένα πολύ μεγάλο εμπόριο μεταξύ τους, παράνομο και νόμιμο, ενώ διέρχονται και αγωγοί πετρελαίου από και προς τις δύο χώρες. Η Τουρκία ωστόσο θέλει να είναι "πατερναλιστική" απέναντι στη Δαμασκό, θέλει να "ελέγχει" τις κινήσεις της. Θεωρώντας ότι η Συρία και η Ιορδανία είναι ένας "ζωτικός χώρος" για τη σύνδεση της Τουρκίας με τον αραβικό κόσμο, η κυβέρνηση Ερντογάν - Νταβούτογλου προχώρησε στη δημιουργία ζώνης ελευθέρων συναλλαγών με τις δύο χώρες, σε μια ενέργεια που ενίσχυσε σημαντικά την τουρκική οικονομία. Το όφελος αυτό έχει εξανεμιστεί πλέον για την Τουρκία μετά τον συριακό εμφύλιο.

**Η Άγκυρα ισχυρίστηκε αμέσως ότι τα πυρά εναντίον της προέρχονταν από τις δυνάμεις του Άσαντ, όχι από εκείνες των αντικαθεστωτικών. Γιατί το καθεστώς του Άσαντ να θέλει να προκαλεί τώρα την Τουρκία; Επιθυμεί επέκταση της σύγκρουσης;**

Όχι, δεν νομίζω. Είναι μια προειδοποίηση του Άσαντ προς την Τουρκία να μην εμπλέκεται στη σύγκρουση στο εσωτερικό της χώρας του. Το καθεστώς και αρκετοί αναλυτές θεωρούν πως η Τουρκία δημιουργεί ή επιτρέπει στο έδαφός της τη λειτουργία στρατοπέδων εκπαίδευσης του "Ελεύθερου Συριακού Στρατού". Η

προειδοποίηση του Άσαντ δεν σημαίνει ότι θα επιτεθεί στην Τουρκία. Θέλει να καταστήσει σαφές ότι η γειτονική χώρα θα υποστεί το κόστος σε περίπτωση που εμπλακεί περισσότερο στον συριακό εμφύλιο. Σαν να θέλει να πει "μπαίνετε σε μια μάχη με τον διάβολο και αυτή η μάχη θα γίνει και για σας κόλαση"... Όμως σ' έναν πόλεμο σαν τον συριακό εμφύλιο δεν έχουμε σαφή εικόνα για τις ενέργειες των αντιμαχόμενων. Πιθανόν δεν πρόκειται για προβοκάτσια των αντικαθεστωτικών, αλλά δεν αποκλείεται πίσω από τις επιθέσεις κατά των Τούρκων να κρύβονται παραστρατιωτικές ομάδες αλεβιτών, πιστών στον Άσαντ, που δρουν αυτόνομα και θέλουν να εκδικηθούν την Τουρκία για την πιθανολογούμενη υποστήριξη που παρέχει στους αντάρτες. Άλλωστε, απ' τη φύση των πυρών, όλμοι κι όχι πυρά πυροβολικού, φαίνεται ότι πρόκειται για όπλα που μπορεί να κατέχει οποιοδήποτε ομάδα.

### **Τι θα κερδίσει η Τουρκία από μια πιθανή πτώση του Άσαντ; Τι σχέσεις μπορεί να έχει με τη συριακή αντιπολίτευση και με τις πολιτοφυλακές που πολεμούν το καθεστώς;**

Το ερώτημα αυτό έβαλαν και οι Τούρκοι στους εαυτούς τους... Στην αρχή η Τουρκία τήρησε επιφυλακτική στάση απέναντι στην εξέγερση. Ζήτησε από τον Άσαντ να προχωρήσει σε γενναίες μεταρρυθμίσεις ή ν' αποχωρήσει. Με την πλήρη στρατιωτικοποίηση της σύγκρουσης, η Τουρκία κατανόησε ότι δεν μπορεί να υπάρξει Άσαντ μετά το τέλος της κρίσης. Εφόσον λοιπόν δεν "υπάρχει Άσαντ" την επόμενη ημέρα, δεν υπάρχει τίποτε που να κάνει την Άγκυρα να τον υποστηρίξει. Οι Τούρκοι θεωρούν πιθανά δύο σενάρια για την επόμενη φάση: ή ότι θα εκδηλωθεί εσωτερικό πραξικόπημα στο Μπάαθ και θ' ανατραπεί ο Άσαντ ή ότι θα επικρατήσουν οι Αδελφοί Μουσουλμάνοι που βρίσκονται εγγύτερα ιδεολογικά στο κυβερνών AKP και δεν υποστηρίζονται από τη Σαουδική Αραβία, το Κατάρ ή το Ιράν. Οι μόνοι φυσικοί σύμμαχοι των Αδελφών Μουσουλμάνων στη Συρία σε περίπτωση επικράτησής τους, θα είναι οι Τούρκοι και οι Αμερικανοί. Πέρα απ' την αντιαμερικανική ρητορική τους και ζητήματα θρησκευτικής συμπεριφοράς στην κοινωνία, οι Αδελφοί Μουσουλμάνοι τάσσονται όπως και το AKP του Ερντογάν υπέρ της ελεύθερης οικονομίας και των ξένων επενδύσεων...

### **Πιστεύουν οι Τούρκοι ότι τυχόν επικράτηση των Αδελφών Μουσουλμάνων στη Συρία θα τους διευκόλυνε στην αντιμετώπιση του Κουρδικού;**

Ναι, γιατί οι Αδελφοί Μουσουλμάνοι είναι σουνίτες Άραβες, θέλουν να επικρατήσουν πολιτικά σε μια ενιαία και όχι διαμελισμένη Συρία και γι' αυτό δεν έχουν καμία διάθεση να εμπλακούν σ' έναν ανταγωνισμό με την Τουρκία για το Κουρδικό. Άλλωστε, ένα πιθανό μελλοντικό κουρδικό κράτος θα περιελάμβανε οπωσδήποτε κι ένα τμήμα της Συρίας...

### **Υπάρχει η άποψη ότι η απόφαση του NATO να υπερασπιστεί την Τουρκία έναντι του Άσαντ ανοίγει το παράθυρο της θερμής εμπλοκής της Β.Α. Συμμαχίας στο συριακό εμφύλιο μέσω παράπλευρης οδού. Πόσο βάσιμη είναι η άποψη αυτή;**

Είναι πολύ βάσιμη. Θα μας ανησυχούσε σοβαρά αυτό το ενδεχόμενο αν δεν υπήρχαν άμεσα οι αμερικανικές εκλογές. Ουδείς πρόεδρος που διεκδικεί επανεκλογή και βρίσκεται στον τελευταίο μήνα της προεκλογικής εκστρατείας του θα τολμούσε ένα τέτοιο βήμα, το οποίο έχει πιθανότητες 10%-20% να γυρίσει μπουμέρανγκ εναντίον του, ειδικά τις πρώτες ημέρες. Σύμφωνα με πληροφορίες, ναυτικές δυνάμεις της Γαλλίας και των ΗΠΑ πέρασαν πρόσφατα το Γιβραλτάρ με κατεύθυνση τη βάση της Σούδας. Δεν γνωρίζουμε φυσικά αν θα χρησιμοποιηθούν

σε πιθανή επέμβαση στη Συρία. Πάντως, η Ελλάδα δεν έχει πραγματικά κανέναν λόγο να εμπλακεί σε στρατιωτικές επιχειρήσεις στη Συρία ή στο Ιράν. Οι Τούρκοι, από την πλευρά τους θα ήθελαν να δημιουργήσει το NATO μια αποστρατικοποιημένη ζώνη στα σύνορα με τη Συρία που θα τους απέμπλεκε από τα θερμά μέτωπα και θα τους βοηθούσε να ελέγξουν τις κινήσεις των Κούρδων.

### **Την επομένη μιας πιθανής επίθεσης του NATO, θα υπάρχει ενιαία Συρία κι ένα νέο καθεστώς στη Δαμασκό;**

Είναι σαφές ότι μια επίθεση του NATO θα τελειώσει στρατιωτικά τον συριακό εμφύλιο στη σημερινή μορφή του. Οι δυνάμεις του Άσαντ είναι αδύνατο να αντιμετωπίσουν την αμερικανική στρατιωτική ισχύ. Όμως, η στρατιωτική ήττα του καθεστώτος δεν σημαίνει ότι θα τελειώσει οριστικά και ο πόλεμος. Υπάρχει μεγάλη πιθανότητα η σύγκρουση να συνεχιστεί και να πάρει τη μορφή του πολέμου στον Λίβανο. Θα επηρεάσει αναμφίβολα και τη χώρα αυτή όπως και τη φιλοϊρανική Χεζμπολάχ που θα στριμωχθεί άσχημα, σε σημείο που θα πρέπει να δώσει μάχη μέχρις εσχάτων...

### **Πόσο πιθανό είναι το ενδεχόμενο ενός γενικευμένου πολέμου στη Μέση Ανατολή;**

Είναι πιθανό εφόσον υπάρξει αμερικανο-ισραηλινή στρατιωτική επέμβαση στο Ιράν. Το Ισραήλ δεν μπορεί να δράσει μόνο του, αλλά και να το κάνει, δεν θα έχει αποτέλεσμα. Θα πρέπει να υπάρξουν εκτεταμένοι βομβαρδισμοί μακράς διάρκειας με την άμεση εμπλοκή των ΗΠΑ.